

Благонаклоном читаоцу

Увек сам желео да свом народу учиним неко добро и да му будем од неке користи. Увек сам о томе мислио и колико ми је било могуће то и у дело приводио. Написао сам једну књигу, пре ове, у којој се говори о српском народу, о српским владоцима, царевима, краљевима, кнежевима и деспотима, као и другим догађајима из прошлости народа српског, и надам се да ће моји сународници тај мој рад примити као знак љубави. А сада, у овој књизи, говорићу о самом себи, и то не красноречива, него кратко и просто, онако како су се срећни и несрећни доживљаји у мом животу ређали један за другим.

Ова моја књига имаће три дела.

Први ће говорити о доживљајима моје ране младости, о моме школовању, и мојој служби у аустријској војсци – од почетка па до мог доласка у Русију.

Други ће говорити о мом животу у Русији, и о свему што ми се тамо дешавало до поласка мога у рат у Пољску, 1767. године.

Трећи део ће говорити о конфедерацији Пољској и о рату с Пољском, после ког је дошао страшни и дугогодишњи руско-турски рат.

Завршићу са последњим годинама мога живота у пензији, за које сам време пребрао и прегледао све своје раније белешке, из којих је и постало ово дело.

А сад да се опет вратим натраг и да кажем нешто о поласку у рат нашег пука, који је био под командом Вука (или Волкана) Исаковића.

Кад су се чете нашле на месту, мајор је извршио смотру и наредио да се наш пук назове Славонско-подоунавски пук. Затим је издао потребне наредбе, и наш се пук кренуо.

Штајерска је врло брдовита земља, али, поред свега тога, пут је добар. Саграђен је, очевидно, у давнашња времена. Људи се по њему возе, без икакве опасности, тешким колима куда коме треба. Пут иде кроз брда, а где су стене сметале, уклањане су барутом и пут поравњаван. Између тих брда тече Мура, коју смо понекад преко дана прелазили по четири-пет пута.

Штајерска ми се много допала. Пуна је шумског, здравог ваздуха; мочвара и баруштина уопште нема; вода је здрава и долази из брда; имају доста стоке.

Ја сам направио свеску и почео водити дневник. Уносио сам у њега све што год сам видео и све што год се десило, и маршеве и одморе, где смо све били, кроз која смо места и крајеве пролазили. У Баварској смо затекли подоста наше војске и пукова. Између осталих ту су била и два српска пука Потиске ландмилиције, један! пешачки, а други хусарски, под командом потпуковника Арсенија Вујића.

Убрзо је ту стигао и пешачки пук Поморишке ландмилиције, под командом мајора Ивана Хорвата.

Домарширали смо близу престоног града те земље, Штутгарта. Тамо влада херцег Виртембершки, а раније је владао ћесарски фелдмаршал принц Александар Виртембершки, који је за време ћесара Карла Шестог био у Београду као врховни заповедник за Србију. Он је тамо и умро, а његова супруга, са својим сином, тада још малолетним, прешла је у своју земљу, Виртемберг, и тамо дочекала дубоку старост.

Херцегинја је, за време свога боравка у Београду, знала да постоји Потиска и Поморишка ландмилиција, али, како ти пукови нису били под командом покојног херцега,

она никог није из њих познавала. Знала је само Подунавске пукове. Али кад јој се наш мајор представио и рекао да је у оно време био поручник у Београду и да је почесто долазио, службено, код херцега, она га се одмах сетила и рекла како јој је мило што је дочекала да види те људе који су под командом њеног мужа служили, и обративши се мајору рече: „Ја вас никад не бих познала, јер сте већ остарили”. Распитивала се и за друге официре, питала и за њихова презимена и за њихове чинове.

Сутрадан смо наставили пут кроз ту земљу, приближили се Рајни, и пришли месту Штутгарту. Око тог места била је поретка шума и у тој шуми логоровали смо око две недеље. Ту се искупио и авангардни корпус, којим је командовао генерал-лајтнант барон Бернклау.

После тога између нас и Француза дошло је до примирја.

Било је забрањено узимати чак и поврће и воће из башта. Ако би ко био ухваћен у крађи, изгубио би главу.

Ја сам стварно и видео неколико таквих несрећника који су висили на воћкама.

Пролеће 1745. већ се приближавало, армија се наша преко те зиме спремала за ратовање. У корпусу је била прочитана наредба да све треба да буде спремно за наступање, пошто мира није било ни са Французима, ни са новим ћесаром, баварским курфирстом, Карлом Седмим. Он је био велики непријатељ наше краљице, Марије Терезије, и то непријатељство је и довело до рата. Карло се на тај рат можда не би ни одлучио да га Французи нису подстицали и помагали. Да Марија Терезија сачува своје наследно право и царску круну, која јој је припадала после њеног оца Карла Шестог, морала је да ратује и са Французима и са Карлом Седмим. Командант армије био је супруг Марије Терезије, велики херцег тоскански, Франц Први. Он је изишао на Рајну и започео рат против Француза, али се рат прекинуо, јер је нови ћесар, Карло Седми, те исте године умро у Франкфурту. Одједном, тога јутра, пред полазак, јављено је моме оцу, наредбом посланом од генерала, да је ухапшен и да има да остане гу у граду.

После је почела истрага. Њега су питали за такве ствари о којима он ни сањао није: окривили су га да је наговарао војнике да се буне због неиздате плате и да их је наговарао да оставе службу и беже.

Карловци су главни град читавога нашег народа и резиденција српскога митрополита. Ту се чувају народне привилегије и сва архива. У то време ту се налазио и патријарх српски Арсеније Јовановић Шакабента. Он је избегао из Турске са нешто народа за време рата који се 1737. водио против Турака, у доба ћесара Карла Шестог. Шакабента се потписивао као Арсеније Четврти, а био је постављен на упражњено митрополитово место. Кад се мој отац преселио у Карловце, патријарх је био у дубокој старости. Ја сам му често одлазио и он ме је заволео.

